

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

XXXIII. ÉVFOLYAM

1969. OKTÓBER

7. SZÁM

FOLYTATÓDÓ REFORMÁCIÓ:

VAN-E SZÁMOMRA KEGYELEM?

Könyörülök azon, akin könyörülök és irgalmazok annak, akinek irgalmazok. Azért nem attól függ, aki akarja, sem attól, aki fut, hanem a könyörülő Istentől!

(Róma 9:15-16.)

Amikor a kegyelem kérdése — mint a reformáció központi tanítása — áll elibénk, keserűen kérdezzük: hol vannak azok az emberek, akik számára üdvösségük volt a legfontosabb? Hol vannak evangélikus egyházunkban, Luther népe között a Luther utódok, akik számára az élet legfontosabb kérdése ez: hogyan nyerhetem el Isten kegyelmét?

Pedig az üdvösség kérdése nem halasztható. Nem a halálon túl dől el, az örök élet már itt a földön kezdődik. Üdvösségem nemcsak lesz, hanem van!

Mit mond az üdvösségről az Ige? *Az üdvösséghez nem elég az akarat.* Pál mondja: „nem azé, aki akarja”. Isten akaratán fordul meg s nem az én akaratomon. De így mit csináljunk a Biblia imperativusaival: „Térjetelek meg”... „Kövess engem”... stb. Ezek a parancsok mind az én akaratomat akarják mozgósítani. Miért, ha az akarás nem segít?

A Biblia tanításai is meghökkentenek minket ebben a tekintetben. Pál a filippi levél második részében azt mondja: „Isten az, aki munkálja mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből”. A mi akarásunk önmagában tehetetlen, nem segít. De Isten nem az erőszak Istene, Ő nem fogja betörni szívünk ajtaját, ha el-

zárkózunk előle. Ő csak kéri a bebecsáttatást — vagyis *Isten csak az én hozzájárulásommal tud engem üdvözíteni.*

Az üdvösség tehát nem a mi munkánk, hanem Isten ajándéka. Kárhozatba való jutásomért azért mégis egyedül én vagyok a felelős, mert én zárkózom el az Úr elől.

A futás sem elég az üdvösséghez, az sem használ semmit. Nem elégedhetünk meg a mennyei honvágygal, szentimentális ábrándozással egy olyan ország után, ahol nem lesz sírás, fájdalom, betegség, gond. A babil-torony, akármennyire véres verjétkkel építi is napról-napra az emberi akarat, nem ér fel az égig. Innen a földről a mennybe nem vezet az út, csak onnan felülről ide. Az akarat semmit sem ér, a futás semmit sem segít. A könyörülő Istenen fordul meg minden. Vagy kapok kegyelmet s akkor minden el van intézve, vagy nem kapok kegyelmet s akkor el van intézve a vesztem. Igen kemény igazság ez, de Pál így látja: *ez az igazság.*

Most személyesen kérdezem: *hogyan lesz a kegyelem az enyém?* Mit mond az igazmondó Isten? „Könyörülök azon, akin könyörülök és kegyelmezek annak, akinek kegyelmezek.” *Ez Isten felségjoga.* Ebbe nem szólhat bele senki. Isten kegyelmét nem lehet megvásárolni. Az első oltártól kezdve, melyet az első emberpár épített, az emberiség áldozatainak a tömegét tette az oltárra, de nem segített! Ide tartozik az ember megszentelődési próbálkozása is. Istent nem

lehet megajándékozni, hiszen minden az Övé.

Isten kegyelme ki sem érdemelhető! A kegyelem mindig bűnbocsánat azzal szemben, akivel Isten kegyelmet gyakorol, bár az illető érdemtelen reá. Ne mondd, hogy ez egy „rettenetes Isten”. . . egy „kényúr”. Isten nem olyan, amilyennek mi képzeljük, hanem amilyennek kijelentette magát. Kérdésedre a feleletet ne magadban keresd, hanem a kijelentésben. Ez a szerinted „rettenetes” Isten azt is mondja: „...az az Isten akarata, hogy minden ember üdvözljön és az igazság ismeretére eljusson.” (1 Tim. 2:3.)

Így válik világossá az, hogy Isten szabad kegyelme olyan lehetőség, amellyel eltávoztathatja fejünk felől az ítéletet: „hogyan aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örökéletet vegyen.” (János 3:15.) Ámen.

IMÁDKOZZUNK! Drága Megváltónk! Nyugtalan a szívünk üdvösségünk miatt: Hozzád futunk és térdénállva könyörünk: mondd meg nekünk, mit cselekedjünk? Kérünk, tedd előttünk világossá, hogy Te már mindent elvégeztél érettünk és helyettünk a keresztfán, tőlünk csupán a hit háláját várod, mely mindent feláldoz azért, hogy Téged követhessen, ki vagy az út, az igazság és az élet, a mi örök életünk is. Ámen.

T. Z.

(Szemelvény a *Ne félj! c. tervezett áhítatos könyvből.* Lásd az *Ember tervez, Isten végez c. cikket a 2. oldalon.*)

Ember tervez, Isten végez

Az emberi élet nem a lélekzet vétele, hanem szakadatlan tervezés és munka, abban a reményben, hogy terveinket Isten valóra is váltja. Ezért pedig állandóan imádkoznunk és dolgoznunk kell.

Lapunk szerkesztőjével együtt legközelebbi tervünk az, hogy az amerikai magyar evangélikusok kezébe Istenhez vezető ÁHÍTATOS KÖNYVET adjunk. A magyar igehirdetők közül a legáldottabb munkát Túróczy Zoltán győri lelkész, majd tiszakerületi püspök, később pedig mint a dunántúli egyházkerület püspöke végezte.

Titkárának 1950 március 8-án kelt, hozzám intézett levele így ír ezekről az evangélizációs összejövetelekről: „Nem vagyok az egyház lelki ellágyulásának az embere, mint te sem. A történelmi egyház történéseinek, a való életnek az embere vagyok, mint te is. De nem tudom meghatottság nélkül nézni és élni, ami most köztünk és velünk történik. Szeptember óta járja Zoltánunk szombat—vasárnap a gyülekezeteket, evangélizációs napokat tartva, az Igét hirdetve. Már kevés a vasárnap és hétköznapra is tesznek összejöveteleket. Le vannak építve a külsőségek, a régi fények, de annál jobban ragyog az emberek szíve és lelkük éhes az Igére. Minden kiszállás nagy lelki élmény számomra s mindenki számára.”

Ugyanakkor Túróczy Zoltán ezt írta nekem: „Csak csodálkozva tudjuk mondogatni és elmélkedve szemlélgetni, hogy mily nagy dolgokat cselekszik az Úr! Nagy öröm számunkra az, hogy az ébredés szele átcsapott a férfiak területére is. Az el-

múlt hónapban három konferenciát tartottam a dunántúli egyházkerület területén a presbiterek és laikus munkások számára. Ezekon a konferenciákon nem volt semmi egyházpolitika. Még az egyház anyagi kérdései sem kerültek elő s a presbiterek ideálját és kötelességeit sem feszegették. Három napon keresztül nem csináltunk egyebet, mint Isten igéjét tanulmányoztuk. Az egyiket kétszázharmincan voltunk, a másik kettőn 110—125 hallgató volt. Amikor annyi férfitörök elkezdte zengeni énekeinket, megremegett bennem a szív, s mindig ez az ige zsongott bennem: „...olyan, mint a nagy vizek zúgása”. Tudom, hogy te sem tudtad volna másképpen hallgatni”.

Hála legyen Istennek, hogy Túróczy Zoltán, mostmár nyugalmazott püspök kérésemre beleegyezett abba, hogy összegyűjtött igehirdetése nyomán egy áhítatos könyvet adjunk ki, az általa megszabott formai feltételek mellett.

Ezeket az igehirdetéseket — a szerzővel egyetértésben — rövidített alakban hozzuk, mégis a lényeges tanítás, T. Z. „ízével” bennük van.

Az áhítatos könyv címe: NE FÉLJ!
Ára: 3 dollár.

Isten után olvasóink kezébe van letéve a megjelenés lehetősége. A kérdés: ezer olvasónk közül akad-e legalább 400 olyan, aki hajlandó a könyvet megrendelni. *Csakis így sikerül a könyv kiadása.*

Arra kérjük olvasóinkat, hogy az alábbi szelvényt legyenek szívesek pontosan és olvashatóan kitöltve az ERŐS VÁR szerkesztősége címére beküldeni!

Egyed Aladár

OKTÓBER 6.

“DIES IRAE, DIES ILLA” — a haragnak, bosszúnak napja...

Mert valóban az volt. Egy szörnyű tragédiának borzalmas kezdete. Egy szép, dicső kornak — mint rövidéletű üstökös felvillanó fényének — gyászos záróköve. Egy válságos, szenvedésekkel telt időszaknak vérel borított küszöbe. Ez volt a százhusz év előtti, 1849. október hatodika. Ez ismétlődött meg oly végzet-szerűen 1956-ban!

A nemzeti gyásznak és megrendítő katasztrófának feledhetetlen emléknapja — mindamelllett is az áldozatkészségnek és a honszerelemnek fel-séges apotheozisa: ez most nekünk s ez marad örökkön örökké október hatodika.

Történelmünk évkönyveiben féltékenyen őrizzük azt a fekete lapot, melyen október 6-ának szomorú eseményei vannak feljegyezve, mint a legszentebb, legdrágább ereklyét. Az a sötét lap a kegyetlen megtorlásnak, az aradi tizenhárom szörnyű megaláztatásának a tragédiáját beszéli el. Az a piros vér — honfi vér az — a haza szeretetének a legmagasztosabb megnyilvánulásáról tanúskodik.

Azért kellett annak a tizenháromnak megaláztatni, hogy bennük és általuk az Eszme felmagasztaltas-sék: ez október hatodikának és minden nemzeti gyásznapiunknak a jelentősége!

Kiss Samu

Luther diadaléneke

Fortuna Santini (+ 1862) Bach és Haendel egyházi műveinek olasz szövegfordítója egyik szerzetes barátjának ezt mondta: Luther Erős vár című diadal-énekénél nem ismerek hatalmasabb, megragadóbb éneket. Úgy szól, mint a mennyből jövő harsona. Mikor barátja így dorgálta: „Római katolikus létedre, hogy beszélhetsz így?...”, Fortunata ezt válaszolta: „Az egyház csak addig választhat el bennünket, amíg a földön élünk. Ha odaát a mennyben Luthert meglátom, szívből kezdet szorítok vele, mert ott már nem lesz válaszfal közöttünk.”

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148

CLEVELAND OH 44102

A NE FÉLJ! c. áhítatos könyvet megrendelem. Mellékelem a könyv árát: 3 dollárt. Tudomásul veszem, hogy kevés számú megrendelő esetén a könyv nem jelenhet meg és beküldött pénzemet visszkapom.

Név:

Utea:

Város:Állam.....Zip Code.....

Kivágandó és beküldendő!

DENVER UTÁN...

Július 11—18 között tartotta Denverben (Colorado) orsz. biennális közgyűlését a „Lutheran Church Missouri Synod” egyház, mely 3 milliós lélekszámmal a második legnagyobb ev. egyháztest Amerikában. A közgyűlést hosszú hónapokon át részben találgatások, részben reménykedések előzték meg, s ezek sokszor szenvedélyes véleménykülönbségekké fajultak. A közgyűléssel kapcsolatban felvert hullámok még sokáig nem fognak elülni.

A LCMS általában olyan egyházként ismert, amely állhatatos erődítménye az ev. konfesszionális teológiának. Ezért szigetezte el magát a LCMS mindentől; három kivételével csak jóléti, illetve szociális téren működött együtt más ev. vagy egyéb egyházakkal. A LCMS tagjai más ev. gyülekezetben nem járulhattak úrvacsorához, s az ő gyülekezeteikben sem engedtek az oltárhoz mást, csak aki a LCMS egyházhoz tartozott.

Éveken át a LCMS csupán három egyháztesttel volt hajlandó minden tekintetben teljes közösséget vállalni. Ez a közösség azonban néhány éve megromlott, mert társai közül ketten azzal vádolják, hogy az ev. hitvallási állásponttól legalábbis bizonyos gyakorlatban elhajlott. Az utóbbi két évben pedig egyre inkább kitűnt, hogy LCMS keretében jelentős belviszályok vannak dogmatikai és hitgyakorlati szempontokból.

Jelzőket nem érdemes használni, mert az ún. „liberálisokat”, akik netán kétségbevonják a Szentírásról tartott felfogást is, nehéz élesen megkülönböztetni az ún. „konzervatívoktól”, akik állítólag az ev. teológia klasszikus alapján állnak. A megkülönböztetés különösen azért nehéz, mert az orsz. közgyűlés határozatai, ha azokat valamiképpen beskatulyázni kívánánk, nem mondhatók egységes jellegűnek. Az ezer delegátus valóban viaskodott a problémákkal és a Szentlélek ihletése egyik „pártnak” sem engedte meg a „győzelmet”. Mindenesetre a LCMS denveri közgyűlésének a döntései nagy hatással lesznek az amerikai evangélikusság, sőt a világevangélikusság jövőjének az alakulására.

A legnagyobb „harc” az egyház vezetójének megválasztása körül folyt, mert mindegyik csoport azt remélte, hogy az általa képviselt nézetnek a felülkerekedése az elnök személyétől függ. Az eredmény

az volt, hogy a „liberálisnak” tartott Dr. Oliver T. Harms eddigi elnök ellenében Dr. Jacob A. Preus professzor lett az egyház elnöke (vezetőpüspöke). Ez a súlypont-eltolódás azonban nem befolyásolta döntően a közgyűlés egyéb fontos határozatait, aminek következtében ún. „ultra-konzervatív” körökből kemény hátraarcú Preus elnököt máris kikezdték.

A közgyűlés sajnos — kérdéses dogmatikai megfontolásokból — elutasította azt a javaslatot, hogy a LCMS legyen az Ev. Világszövetség tagjává, s ugyanilyen sorsra jutott az Egyházak Világtanácsában, valamint az Amerikai Egyházak Tanácsában való tagság ügye is. Azonban a LCMS megmaradt az Országos Ev. Tanács tagjaként, bár annak meghatározatlan célú gyűjtésében a részvételt a közgyűlés megtagadta. Ugyanakkor azonban több mint egy millió dollárt szavaztak meg arra, hogy a LCMS szociális és ezzel rokon problémák megoldásában hathatósan vehessen részt. Jelentéktelen többséggel kimondták a szószék- és oltárközösséget az „American Lutheran Church” egyházzal és megbízták a Teológiai Főbizottságot, hogy keresse az egység útját az ev. hitvallási alapon álló egyházakkal, s ezek közül is legelőbb az Ausztráliai Ev. Egyházzal. Jóváhagyták a szervezeti egyesülést a „Synod of (azelőtt: Slovak) Evangelical Lutheran Churches” egyházzal, mely 1976-ig a LCMS egyik egyházterületét fogja alkotni, majd pedig gyülekezetei teljesen beolvadnak a regionális szervezetbe.

Jelentős lépés, hogy nők számára is biztosította a közgyűlés mind a szavazati jogot, mind a tisztségviselés jogát az egyházszervezet minden szintjén (kivéve a lelkesítői szolgálatot) ugyan azzal a megkövetéssel, hogy tiltakozás esetén nők szavazata nem lehet döntő férfiak szavazata ellenében. A katonai szolgálat kérdésében is megváltozott a LCMS álláspontja, mert elismerték annak jogosultságát, hogy valaki lelkiismereti okokból csak bizonyos hadműveletben való részvételt tagadjon meg. Ezzel a döntésével a közgyűlés elfordult az „American Lutheran Church” és a „Wisconsin Ev. Lutheran Synod” egyháztól, melyek a hadviselésre vonatkozó válogatós lelkiismeretről mitsem tudnak. Ezzel szemben a közgyűlés felhatalmazást adott illetékes szerveinek, hogy együttműködjenek más egyházakkal keresztyén-

ellenes vagy a keresztyén elvek elleni megnyilvánulások leküzdésére.

Változatlan maradt a LCMS külföldi egyházsegítő és missziói programja, mely kiterjed több mint harminc országra.

Ma még nehéz eldönteni, hogy gyakorlatban mennyit adott fel valójában a LCMS konfesszionális álláspontjából, amely eddigi erőssége volt, s amellyel sokak számára szolgált bizonyoságul. Az sem mérvadó, hogy szélsőséges körökben „árulásról” beszélnek, s néhány gyülekezet függetlenítette magát a LCMS szervezettől. A választ a maga idejében Isten adja meg. A modern idők annyi útvesztőjében azért kell imádkoznunk evangélikus egyházainkban szerte a világon, hogy legyen erőnk evangéliumi örökségünk megőrzésére és kamatoztatására, ahogy azokkal Isten dicsőségét és az emberek javát szolgáljuk. Ez lesz a mértéke a „Lutheran Church Missouri Synod” egyháznak is Denver után.

Bernhardt Béla

Szibériai evangélikusok

Az EVSZ hírszolgálatára számolt be arról, hogy a lettországi Ev. Egyház érsekének a felszentelésén az Ev. Világszövetség két képviselője vett részt: C. Mau főtitkárhelyettes és Harmati Béla budapesti lelkész, aki közel két éve már Genfben tartózkodik tanulmányi kiküldetésben.

Az így a Szovjetunióba vezetett útjuk alkalmából hivatalos látogatást kívántak tenni az észtországi, litvániai, kazahsztáni és szibériai evangélikusok között is. Szovjet hatóságok a látogatási engedélyt megtagadták tőlük. Észtországba azért nem mehettek, mert „Tooming érsek betegsége miatt a látogatás előkészítését nem véglegesítették.” Litvániába azért nem, mert „ott az evangélikusok olyan vidéken laktak, ahová semmilyen látogató sem teheti be a lábát.” Kazahsztánba és Szibériába pedig azért nem, mert „az szovjet belügyekbe való beavatkozás lenne és amúgy is az ottani evangélikusok — legalább 100 000 lélek az erőszakkal kitélepített volganémetek közül — nem élnek egyházi szervezetben.” Érdekes, hogy a budapesti Evangélikus Élet szerint „Szibériában egyáltalán nem tudunk evangélikusokról” — 1969/38. sz.

Az EVSZ kiküldöttei csalódásuknak adtak kifejezést, hogy a szovjet hatóságok intézkedése miatt a lettországi látogatást leszámítva dolgukvégezetlenül kellett Genfben visszatérniük. (bbp)

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Az Amerikai Evangélikus Egyház
Magyar Konferenciájának
lapja.

Szerkesztő és kiadó:
Juhász Imre.

Főmunkatárs: Egyed Aladár

“ERŐS VÁR”
 (“MIGHTY FORTRESS”)

P. O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102.

Published by the
Hungarian Conference
of the Lutheran Church in America.
Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.
No. 7. (125) Vol. XXXIII.

OCTOBER, 1969.

Subscription: \$3.00 a year.
Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag,
kézirát, gyülekezeti hír, úgyszin-
tén a lappal kapcsolatos minden
levelezés, előfizetés és adomány
erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND. O. 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja
egy évre csak 3 dollár. Szívesked-
jenek a lejárt előfizetéseket kése-
delem nélkül beküldeni a fenti
címre.

Be nem jelentett címváltozás esetén
a posta a kézbesíthetetlen újságot
megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig
külön portót kell fizetnie. Erre a költ-
ségre különösen nem-előfizetők, kése-
delmező előfizetők, vagy többéves hát-
ralékkban lévők esetében nehéz fedeze-
tet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy min-
den esetben pontosan adják meg címü-
ket a “Zip Code” szám feltüntetésé-
vel együtt! Az újságot “Zip Code”
szám nélkül nem kézbesíti a posta.
Címközlésnél tüntessék fel az utca
megjelölését is; pl. St., Rd., Ave.
Ugyanis egyes postai zónában azonos
nevű utcákat csak így lehet megkülön-
böztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

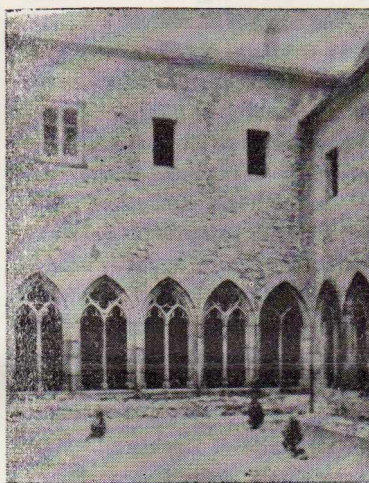
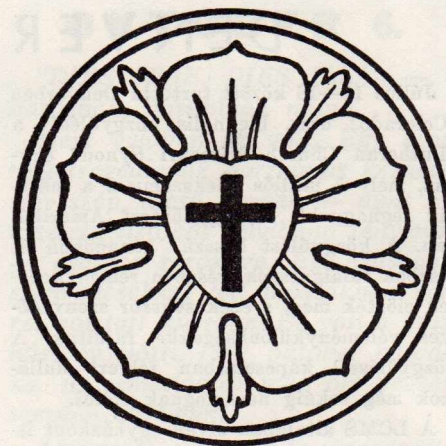
9029 Lorain Ave., Cleveland, O. 44102

ÚTI MOZAIK

Túrmezei Erzsébet

A GERA HÍDJÁN

A Gera hídján állok. Erre járt,
mint víg diák és erre, mint barát.
Megyek nyomában a vén hídon át,
és hallgatom a századok dalát.

A KOLOSTORBAN

Ülök az erfurti kolostor
kerengőjének boltíve alatt.
Zsolozsmák zengnek régteltűnt napokból...
Márton barát! Itt jártál! Láttalak!

LUTHER-CELLA

Hát itt vívódtál bűnnel, kegyelemmel!
Itt ölelt át a hideg cella-csend!
Itt talált imádságban minden reggel...
s itt láttad meg, a váltság mit jelent!

WARTBURG, LUTHER-SZOBA

Ablaka végtelen erdőkre nézett.
Nem látott, csak hegyeket, völgyeket.
De amint írta az örök ígéket,
messzebb látott: Krisztusra nézhetett.

REFORMÁCIÓ-NAPI DALNOKVERSENY

Éppen 125 évvel ezelőtt történt. A két protestáns egyháznak egyetlen közösen megjelenő sajtóorgánuma volt: a Protestáns Egyházi és Iskolai Lap. 1844-ben a pesti evangélikus lelkész Székács József volt a lap soros szerkesztője. A reformáció napjára megjelenő számban egy talán azóta is egyedülálló felhívást tesz közzé: költői, illetőleg műfordítói versenyt hirdet. A fordítandó mű: Luther Márton diadaléneke, az "Erős vár..." A felhívással egyidejűleg a maga fordítását is közli. Nem tudjuk, hogy hányan vettek részt a versenyen. A lap folyamatosan tizennégy alkotást közölt. Ez önmagában is jelentős szám! — Különösen ha hozzáteszük, hogy a fordítások többsége énekelhető.

Eszményi versenyről volt szó. Nem helyezésekért, s nem díjakért küzdöttek a résztvevők. Mindegyiküket az sarkallta, hogy az az ének, mely legcsodálatosabban fejezte ki a reformáció vágyát: Istent dicsőíteni — magyar ajkakon is lehető legjobb formában szólalhatson meg.

Minden tekintetben szép, példamutató gondolat volt ez Székács Józseftől, s példaadó a résztvevőktől. Mi készítette a szerkesztőt, az evangélikus egyház akkori egyik első szellemi vezetőjét e dalnokverseny meghirdetésére? Hiszen a lap nem irodalmi, hanem elsősorban egyház- és iskolapolitikai célokat tűzött ki maga elé.

Első célja kétségtelenül az volt, mint említettük, hogy Luther éneke a lehető legjobb formában hangozzék közöttünk. De ezt mindjárt követi a másik. Ugyanis a magyar nyelv csak néhány évvel korábban nyerte el polgárjogát Magyarországon. Ebben az időben jóformán még el sem ültek a nyelvújítás viharai. Az irodalmi élet vezérkara — mely egyúttal a népi közélet vezérkara is volt — viszont már megöregedvén lehorgonyzott a fejlődés egy bizonyos

pontján. De még nem jött el az új sasfiókok ideje sem. Petőfi Sándor még nem "Petőfi", Jókai Mór sem "Jókai". Ebben az átmeneti időben Székács kezdeményezése nagyszerű hozzájárulás volt nyelvünk, ezen belül egyházi nyelvünk fejlesztéséhez.

De mindjárt következik a harmadik célkitűzés is. Az evangélikus és a református egyház vezéralakjait, különösen olyan világiakat, mint Kossuth és Fáy, Zay és Ráday nagyon foglalkoztatta a két egyház testvéri együttműködésének kérdése. Ezt nem egyszerűsítették le egyházszervezeti kérdéssé, hanem a népi-nemzeti egység érdekében tekintették életbevágóan fontosnak a közös sorsú és közös küldetésű két felekezet újszerű kapcsolatát. E dalnokverseny a találkozás és együttműködés egy sajátos fórumát akarta megteremteni — tegyük hozzá, nagyon szép formában.

Mint jeleztük, a dalnokverseny gondolata nagy visszhangot váltott ki, sokakban ébresztett ilyen irányú buzgóságot. A beérkezett művek száma bizonyosan többszöröse a lekötölte számának. A szerzők jórésze a fiatalabb nemzedékből került ki. A sasfiókok életjelt adtak magukról. Közülük évtizedek múltán ketten — Karsay Sándor és Geduly Lajos — püspökké is megválasztottak.

Szemléltetésül bemutatjuk néhány mű első versszakát. Ime, milyen gazdag lehetőségeket rejt a műfordítás, milyen nagyszerű erőket, találékony-ságot vetettek be a „harc”-ba.

SZÉKÁCS JÓZSEF

*Erős vár a mi Istenünk,
Legjobb fegyver, s védelem.
Megtörök rajt, mely ellenünk
Felzúdult a vészelem.
Tűzzel lát a rossz
Most a dologhoz,
Erő, s csel ezre
Zordon fegyverzete,
Nincs itt hozzá fogható.*

ELEFÁNT MIHÁLY

*Erős vár nekünk az Isten,
Véd, s hatalmas fegyverünk,
Hív segítő szükségünkben,
Mellyel most kell küzdenünk.
Régi ellenünk
Készül ellenünk,
Szörnyű fegyvere,
Sok csel és ereje,
Nincsen mássa föld színén.*

KARSAY SÁNDOR

*Erős vár az Isten nekünk,
Jó fegyverünk s oltalmunk,
Elveszi minden inségünk,
Melybe mostan jutottunk.
Régi ellenünk,
Háborog velünk,
Erőben, cselben,
Kegyetlen fegyverben
Nincs ki vele mérköznék.*

GEDULY LAJOS

*Erős vár a mi Istenünk,
Jó fegyver és menedék,
A bajban segít ő nekünk,
Mely most ránk nehezedék.
A régi ellenfél,
Komoly harcra kél,
Kény s csábok ezere,
Az ő mord hadszere,
E földön nincsen mása.*

PERLAKY DÁVID

*Isten a mi erős várunk,
Jó véd, s fegyver mellettünk.
Ő megsegít — mi bátran járunk
Bár sok baj van felettünk.
Régi ellenfél
Komolyan felkél,
Ármány s erővel
Dúl, vést eszközövel
Földön több olyan nincsen.*

TOMKA KÁLMÁN

*Rendíthetetlen vár Istenünk,
Legjobb fegyver s védő kar,
Nem árthat semmi vész nekünk,
Mert az ő paizsa takar.
A bűn királya,
Vesztünk forralja,
Fegyvertől hord
Ezer csel és nyomort,
Nem fog ki rajt e föld.*

PAPP VILMOS
(Evangélikus Élet)

Krisztus tudja, hogy ahol az Igét tisztán hirdetik, ott az ördög sem nyugszik. Amint a közmondás is tartja: Ahol az Isten templomot épít, az ördög rögtön kápolnát épít mellé. (LUTHER).

EMLÉKEK A BIBLIA ÚTJÁRÓL

JELENTŐS dolog, ha valakinek vannak régi családi emlékei. Olyan dolgok, amelyekhez ősei történetéből egy-egy részlet tapad. Régi levelek, családfájáról feljegyzések, megfakult fényképek, bútordarab vagy tárgy a nagyszülők otthonából. Ezek között akadhat régi családi biblia is, amelyben születési bejegyzések vannak, vagy egyszerűen csak valamelyik hívő nagyapánk, dédanyánk kezenyomát viseli.

Az is lehet, hogy ilyen régi családi bibliánk nincs, vagy elkallódott a háborús évek folyamán. Vettünk új bibliát, mai kiadásút, világosabb szövegűt és olvashatóbb betűset. Akinek bármilyen bibliája van és él is belőle, a legdrágább örökség van a kezében. Hívő nemzedékek, az elmúlt évszázadokban élt anyaszentegyház nyújtja feléje az ezernyi emléktől, drága tapasztalattól bevont patinás könyvet.

A bibliánkat sok-sok embernek köszönhetjük, akik előttünk éltek, és életüket arra fordították, hogy utódaiknak kezükben lehessen Isten igéje.

AZ APOSTOLOK idejében vándorok, kereskedők, zsoldosok terjesztették a szent iratokat. Az etiópiai kincstárnok jeruzsálemi zarándokútján szerezte meg Ézsaiás próféta könyvének írástekerését. Hozzá hasonlóan sokan mások is terjesztették az ószövetségi iratok tekeréseit, amelyeket később az evangéliumokkal és az apostolok leveleivel összekapcsoltak a teljes bibliává.

A Biblia olvasása révén számtalan ember jutott hitre, Isten Szentlelke által, aki ezt a könyvet eszközül használta. A Biblia útját az igehirdetés kísérte az évszázadokon keresztül a máig. A régi betű és az élő szó együtt hirdetik Jézus Krisztust, aki tegnap és ma, és örökké ugyanaz.

1600 évvel ezelőtt Augusztinus, a későbbi egyházatya, kertjében ült. Kétségbe volt esve maga és élete felett. A szomszédos kertben gyermekek játszottak. Vidám dal ütötte meg a fülét. Gyermekekének refrénjét hallotta: „Vedd és olvasd, vedd és olvasd!” Hirtelen megértette, hogy ez

nemcsak gyermekjáték hangja volt, hanem messzebből érkező hívás, hogy vegye elő bibliáját és olvasson abból. Felnyitotta a bibliát, szíven találta egy ige, és egész életét megváltoztatta.

A középkorban szerzetesek ültek csendes kolostorcellákban, tanult és érett férfiak, akik tudták, hogy mire érdemes életüket fordítani. Életükön át nem tettek mást, mint másolták kézírással a Szentírást. Milyen nagy dolog, hogy egész életet rászántak erre a csendes, jelentéktelennek látszó, fáradságos munkára, a Biblia leírására! Akkor ez volt az egyetlen útja a Szentírás terjedésének.

LUTHER MÁRTON hosszú időn át fáradt munkatársaival, hogy lefordítsa népe anyanyelvére a Szentírást. Senki sem sejtje — mondta egyszer —, hogy „milyen farönkök hevertek az útban ott, ahol most az olvasó úgy megy tova, mintha gyalult deszkán járna”. Néha egy hétig egyetlen szót kellett keresnie, máskor négy napon át csak három sort tudtak lefordítani, olyan nehéz volt. De nem tudta és nem akarta abbahagyni ezt a munkát, mert a Szentírásban a Krisztusban való hit forrását találta meg. Ahol a Biblia szava, „ott az üdvösség” — mondta egyszer.

A 17. században a salzburgi katolikus püspöki hatóság Schaitberger nevű családapát az elé a választás elé állított, hogy vagy elhagyja gyermekeit és kivándorol, vagy lemond evangélikus hitéről, bibliáját beszolgáltatja — és akkor megmaradhat gyermekeivel. Ki mérheti le, milyen fájdalmas hitvallás volt a megfeszített Krisztus mellett, amikor Schaitberger a Bibliát választotta és gyermekeitől elszakadt, akikért azután élete végéig bibliája fölött minden nap a távolból imádkozott.

1792-ben egy dél-afrikai helységbe három herrnhuti misszionárius érkezett. A faluban ötven évvel azelőtt abbamaradt az egyházi munka. Találnak-e még valamit a régen elvetett magból? Amikor megérkeztek, egy nagy körtefa alá vezették őket, amely a hottentotta falu közepén állott. Ott egy öregasszony lépett

hozzájuk. Reszkető kézzel nyújtott át nekik, régi lelkésziük ötven évvel később érkezett utódainak, egy nyítt Újszövetséget. A faluban egyedül ő tudott olvasni. S ötven esztendőn át olvasott fel az Újszövetségből kis faluja népének. A fiatal nőből hajlott hátú öreg lett, de a kis könyv a kezében megtartotta a parányi gyülekezetet a Jézus Krisztusba vetett hitben fél évszázadon keresztül.

NÉHÁNY emlék ez csupán, amely a Biblia hosszú útjáról most elénk került. Csak ízelítő abból a temérdek áldásból, amit ez a könyv sok évszázados útján árasztott. Nagy dolog a Bibliával élni és a Bibliával meghalni. Valaki azt mondotta: „A Biblia maga a menny — szavakban”. Isten közelségének, jelenlétének helyévé válik az az asztal, vagy éjjeliszekrény, ahol felütik.

(Németből átdolgozta: V. I.)

Brachna Gábor látogatása Magyarországon

Négy héten át Magyarországon tartózkodott a hazai evangélikus egyház meghívására Brachna Gábor főesperes, a clevelandi Első Egyház lelkésze. Megtekintette az egyházi szeretetintézményeket, meglátogatta a Teológiai Akadémiát és a Teológus Otthont. Több helyen előadást tartott az amerikai magyar evangélikus gyülekezetek életéről. Igét hirdett Budapesten a Bécsikapu téri templomban, valamint Szarvason és Gyékényesen. A Puskin utcai püspöki hivatalban lelkészi munkatársi összefüggésben D. Káldy Zoltán püspök tájékoztatta a vendéget a magyar egyház életéről és munkájáról.

Európai útjáról visszatérve, Brachna Gábor főesperes október 13-án lelkészgyűlésen számolt be tapasztalatairól.

(—)

CÍMVÁLTOZÁSOK

Rohály Mihály ev. lelkész új címe: 1401 Harrop Rd., Victoria, B. C., Canada.

Bendes István ev. lelkész új címe: 2807 East 108th St., Cleveland, OH. 44104.

7. KI FIGYEL LEGJOBBAN AZ IGÉRE?

— Márk 4:1-21 —

A magvető példázata egyike a legjobban ismert példázatoknak, mert a példázatot maga Jézus magyarázza s így nem lehet kétség értelme felől. Tartalma: milyen sorsa van a hirdetett Igének az emberi szívben? Mi azonban a példázat alapján arról írunk: Ki figyel legjobban az Igére? A példázat meglepő felelete ez: az ördög, aki nemcsak ott áll az igehírdető mellett és zavarja az igehírdetőt, de ott ül az igehallgató mellett is, hogy zavarja őt az Ige hallgatásában. Zavarását mindig úgy végzi, hogy a gondolatunkat tereli el az igehírdetésről.

Mindnyájunknak vannak erről tapasztalataink. Lehet, teljes jóhiszeműséggel ülünk le a padba az istentisztelethez, teljesen tárt, nyitott szívvel akarunk figyelni az Igére, figyelmünk azonban elterelődött. Lehet, hogy az igehírdetésben volt olyan szó, amely megindított bennünk egy gondolatfolyamatot és így terelődött el az Igéről figyelmünk. Vagy valami eszünkbe jutott a titokzatos emlékezés útján, a tudatalatti világból feltört a tudatos világba s ezzel a gondolattal kitűnő megoldás kínálkozott egy problémánk megoldására. Lehet, valami más vonja el a figyelmet, talán egy másik ember, aki mellettünk ül, vagy ki tudja, mi csoda az, ami miatt figyelmünk megsűnt. Közben hull az Igének a magja s mire összeszedjük magunkat, már elveszítettük az összefüggést.

Ne gondoljuk azonban, hogy az ördög csak úgy figyel az Igére, hogy elkapkodja a magot, mert néha úgy működik, ahogyan a rádiót zavaró

állomások rontják a rádió üzenetét. Ezért olyan fontos, hogy mikor az Igét hallgatjuk, ki tudjuk szűrni lelkünk rádiójából a zavaró mellékhangokat és tudjunk teljes összpontosítással figyelni az onnan felülről jövő üzenetre.

A Z E G Y H Á Z H Í R E I

U. S. A.

Augusztus elején tartotta 40. orsz. biennális közgyűlését a „Wisconsin Ev. Lutheran Synod” egyház, mely a negyedik legnagyobb evangélikus egyháztest Észak-Amerikában. A 371 000 lelkes, német eredetű egyház, megfigyelők szerint valamennyi ev. egyház között a legszigorúbb az ev. konfesszionális teológiához való ragaszkodásban.

Az észak-amerikai evangélikusság lélekszáma 1968. végén 9 239 274 volt, mely egy év alatt 0,14 százalékos növekedést jelentett. A gyülekezetek száma 19 000, a lelkészek pedig 21 839.

A Fehér Ház hivatalos nyilatkozatban tette közzé, hogy nem létesít diplomáciai kapcsolatot a Vatikánnal. Néhány hónapja a felmerült terv ellen mind az Országos Ev. Tanács, mind a Tanácsot képező négy egyház külön-külön tiltakozott.

Az „American Lutheran Church” egyház kerületeiben tartott szavazások eredményeül hivatalosan is kimondták a szószék- és oltárközösséget a „Lutheran Church in America” egyházzal. Az ALC hasonló közösségben van a „Lutheran Church Missouri Synod” egyházzal, azonban ez a közösség nem áll fenn a LCA és a LCMS egyházak között.

A Connecticut-állambeli Greenwichben szeptember 3—7 között „A korszerű keresztény misszió sáfársági és evangélicizációs vonatkozásai” címmel tartotta tanácskozását ötven amerikai és európai ev. egyházi kiküldött. A tanácskozást az Ev. Világszövetség rendezte. Magyar részről dr. Pröhle Károly ev. teol. professzor volt a résztvevők között.

Lutheran Church in America

A „Gyülekezeti Nevelés” Főosztály jóváhagyásával megkezdték olyan program

Jézus Krisztus, a nagy Magvető is nagyon figyel az Igét és számon tart minden hirdetett és hallgatott Igét. De Jézus Krisztus maga a testté lett Ige is. Benne lett testté, érzékelhetővé és láthatóvá. Jézus Krisztus azt akarja, hogy az Ige bennünk is testet öltson, gyümölcsöt teremjen. Hála az Úrnak, hogy a Magvető munkája ma sem állott meg, Igéje ma is hirdettetik. Könyörögjünk azért, hogy bennünk is gyümölcsöt hozzon.

kidolgozását, mely 1975-től kezdődően egyesíti az „American Lutheran Church” és a LCA egyházban a használatra kerülő tanmenetet.

Július 31-ével az „Act in Crisis Today”, röviden A—C—T jelölésű országos gyűlés elérte az 1 millió 738 ezer dollárt. Az év végére további 4 millió 762 ezer dollárnak kellene begyűlnie.

Dr. G. F. Harkins országos titkár szerint máris eljött az ideje annak, hogy Észak-Amerika ev. egyházai komolyan foglalkozzanak a lelkésznevelés, kül-, bel- és diákmisszió, s egyéb hasonló program közös lebonyolításának a lehetőségeivel.

AUSZTRÁLIA

Az ev. egyház országos elnöke, Dr. M. Lohe közel három hónapos világméretű úton újította fel egyháza és az egyes országok ev. egyházai közötti hivatalos kapcsolatokat.

A közép-ausztráliai bennszülöttek közötti ev. misszió újabb állomásához érkezett azzal, hogy nemrégén felszentelték a harmadik bennszülött lelkészt C. Montna személyében. Ezt megelőzően 1964-ben történt lelkésszentelés, amikor a misszió P. Bullah és C. Rebaraba lelkészekkel gyarapodott.

Az ev. hívek által gyűjtött bélyegek árából az újguineai ev. misszió használatára Kwaplalimban kórházat nyitottak meg.

SVÉDORSZÁG

A skandináviai ev. püspöki konferencia augusztus végén behatóan foglalkozott a nyugatnémet ev. püspöki kar azon tervével, hogy az ev. egyház tételeit a modern időknek megfelelően fogalmazzák meg. Ez a terv egyre inkább jelentőséget kap európai körökben, ahol „Reichenauer Nyilatkozat” néven nyer hivatalos említést.

Összeállította: Bernhardt Béla

IMÁDKOZZUNK

Urunk, Istenünk! Hálát adunk, hogy tied az egyház. Te vezeted és kormányozd igédde. Te oszlatod el a tévedéseket. Te végzed a tisztítás és az új életre vezetés munkáját. Neked köszönjük a reformációt és általa az evangélium világosságát. Tarts meg minket igéd igazságában, evangélikus egyházunk iránti hűségben! Ámen.

Dr. Schiotz Magyarországon

Csehszlovákia, Lengyelország és Jugoszlávia ev. egyházainak korábban történt meglátogatása után ezidén Dr. F. A. Schiotz, az Ev. Világszövetség elnöke augusztus első hetében hivatalos látogatást tett Magyarországon az Ev. Egyház meghívására. A látogatást ismertető közleményben — melyet a hazai ev. sajtó is közölt, ha nem is minden részletében — dr. Schiotz elismerését fejezte ki az egyházi élet tekintetében. Dr. Schiotz Budapesten, a deákteri templomban, és Hévízgyörkön prédikált; továbbá találkozott a püspökökkel, esperesekkel, professzorokkal és a lelkészek egy részével. Egyik alkalommal kb. százan gyűltek össze, hogy őt meghallgassák, vele eszmeeserét folytassanak. Az EVSZ elnöke négy vonatkozásban látta vagy tapasztalta meg az egyházi élet pozitívumait: a két Istentiszteleten megragadta őt a lélekemelő éneklés, és a résztvevők nagy száma. Hévízgyörkön a hívek közül valaki köszöntötte is őt, kifejezván a hitnek, a Krisztusban való közösségnek az egységét. Ez a meg nem nevezett hittestvér arra kérte Schiotz elnököt, hogy vigye el a világ evangélikusságának az ő köszöntésüket, és „imádkoz-

zanak értünk, mint ahogy mi is imádkozunk érettük.” Ugyancsak felkeltette figyelmét a magyarhoni ev. egyház diakóniai munkája szellemileg elmaradottak, valamint öregek érdekében. Végül pedig eminensnek tartotta az egyházban folyó tudományos teológiai munkát, amiről — s ez ugyancsak jóleső — szerte a világban elismeréssel szólnak szakkörökben.

Két fontos részletet azonban a hazai sajtó nem említett meg. Az egyik, hogy az EVSZ elnöke megbeszélést folytatott Pranter Józseffel, az állami egyházügyi hivatal elnökével, s ebből a megbeszélésből világosan derült ki, dr. Schiotz szerint, hogy a jelenlegi magyarországi államrend ateista, azaz kommunista ideológiai alapon áll és ez az ideológia erősen meghúzza az egyházi tevékenység határait. Dr. Schiotz pontosan tudta, hogy mi az, amit dicsér, s mi az, amiről szólnia sem érdemes. A szavaknál azonban lényegesen többet mondott az, hogy meglátogatta otthonában az EVSZ egykori, hivatalának gyakorlásában minduntalan gáttolt alelnökét, D. Ordass Lajos püspököt.

(bbp)

GYÜLEKEZETI HÍREK

BUFFALO

Lelkész: Buthy Dénes

Templom és lelkészlak: 1035 Grant St. (14207). Tel.: (716) 873-2077. Magyar- és angolnyelvű összevont istentisztelet minden vasárnap de. 10 órakor.

CLEVELAND — ELSŐ

Lelkész: Brachna Gábor

Templom és lelkési hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: 721-7074. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:45-kor angolul, 11-kor magyarul.

ERŐS VÁR gyülekezeti megbízott és lapterjesztő: Boros József, 12002 Browning Ave. (44120). Tel. 231-7931.

Kedves vendégünk volt október 26-án Pröhle Károly dr., a budapesti evangélikus Teológiai Akadémia professzora, ki mindkét istentiszteleten az igehirdetést végezte.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkési hivatal: 3245 W. 98th St., (44102). Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden

vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon.

Vasárnapi iskola de. 9,30-kor angol, 10,45-kor magyar nyelven.

Október folyamán istentiszteleteinken megemlékeztünk az aradi vértanúkról, valamint az 56-os szabadságharc mártírjairól. Gyülekezetünk is bekapcsolódik a Magyar Konferencia által javasolt gyűjtésbe, melynek célja a magyarországi evangélikus szeretetintézmények (öreg- és gyermekotthonok) mosógépekkel való ellátása. Erre szánt adományokat dec. 1-ig kell a lelkési hivatalhoz eljuttatni. — Közel két évtizedes hűséges szolgálat után orgonistánk és lelkési munkatársunk nt. Egyed Aladár nyugalomba vonult. Köszönjük művészetét, mellyel Megváltó Urát dicsőítette. November 30-án, vasárnap déli 12:30-kor műsoros ebéden búcsúzunk el tőle s ugyanott köszönhetjük új orgonistánkat, Guttovz Józsefet, ki nov. 2-án kezdte meg működését.

Derűs sorok

NEM JÓ MINDENT

RÉSZLETESEN MEGMAGYARÁZNI

Erdélyszky Mihály, meneskéri lelkész 120 évvel ezelőtt a reggeli hit-tanórán Dávid és Góliát párviadalában annyira megmagyarázta a "parittyá" mibenlétét, hogy amikor du. az üveges verandáján olvasgatott, egymás után törtek be a kis üveg-szemek, mert a közeli réten nagyban gyakorlatoztak az újdonsült parittyások a lapos kavicsokkal. Az irányzékkal még nem voltak tisztában az újoncok.

N. E.

A MÓZES-TÁBLA

Budapesten a rákoskeresztúri új köztemetőben a lelkési öltözőben néha sokan összejönnek. A szertartást percnyi pontossággal kell kezdeni, s így a lelkészek öltözése néha szorosan folyik. Egy ilyen alkalommal néhai Kemény Lajos esperessel történt meg, hogy a tumultusban elfelejtette felgombolni a Luther-kabát gallérjához az ún. Mózes-táblát. Már ott állt a ravatal előtt, s megkezdte a szertartást, amikor észrevette a liturgikus hiányosságot. Nagyon zavaró tud lenni az ilyen körülmény, de Kemény esperes a tőle szokott nyugalommal végezte a szertartást, s amikor annak befejeztével a gyászolókhöz fordult a részvét szavival, mentegetni készült magát ezért a mulasztásért. A gyászolók azonban váratlanul megelőzték:

— Nagyon köszönjük, esperes úr, a részvétet, s hogy a mély gyász jeleül még a Mózes-táblát sem tetszett feltenni.

K. E.

ANGLIA

Általános meglepetést keltve az anglikán egyház elutasította a methodista egyházzal való egyesülés javaslatát — amikor egyidejűen tartott közgyűlésén a methodista egyház az egyesüléshez hozzájárult.

Canterburyben tartották meg aug. 12—23. között az Egyházak Világtanácsa Központi Bizottságának az ülését. A tanácskozások „eredményei” csak alátámasztják azt a nézetet, amely 1968-ban az EVT uppsalai nagygyűlésével alakult ki széles körben, hogy az EVT nem annyira az ökumenizmus teológiai fóruma, hanem inkább az egyházi köntösbe öltöztetett társutas politikai irányzatoké.